

Записник са треће седнице Регионалног већа синдиката образовања „Заједно за образовање“

Седница је одржана у Задру и Затону, 10. маја 2025. године.

У раду седнице учествовали су представници следећих синдиката:

- Синдикат образовања Србије,
- Самостални синдикат основног образовања и васпитања Федерације БиХ,
- Самостален синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија,
- Синдикат средњег и високог образовања, васпитања, науке и културе БиХ,
- Синдикат образовања, науке и културе Републике Српске,
- Синдикат радника у предшколском васпитању и образовању Хрватске,
- Синдикат просвете Црне Горе,
- Синдикат васпитања, образовања, науке и културе Словеније,
- Синдикат хрватских учитеља.

Предложени дневни ред:

1. Актуелности у земљама чланицама Регионалног већа синдиката образовања
2. Минимална зарада и зараде просветних радника
3. Слободна реч чланова Већа

Усвојени дневни ред:

1. Актуелности у земљама чланицама Регионалног већа синдиката образовања
2. Слободна реч чланова Већа

Након уводног обраћања, приступило се излагању о актуелностима у свакој од земаља чланица.

Ад 1)

Представници Синдиката васпитања, образовања, науке и културе Словеније истакли су промене везане за увођење нових платних разреда и њихов утицај на зараде запослених у образовању. Држава је пре реформе морала да доплаћује разлику до минималне зараде, јер су поједини радници примали мање од тог износа. Тренутно постоји 67 платних разреда, с разликом од 3% између сваког. Просечни раст зарада услед реформе износи 20%.

Као позитиван пример синдикалног рада, наглашене су обуке повереника. Повереници су, након што су упознати са променама платних разреда у јавном сектору, те промене преносили у своје синдикалне огранке. Посао су успешно обавили, што је потврђено позитивним реакцијама чланова.

У припреми је нови закон о основној школи. Предвиђа се већа одговорност родитеља ако деца не похађају наставу, као и увођење новог предмета везаног за дигитализацију, медије и комуникацију.

Синдикат је предложио да се законом утврди минималан проценат издвајања БДП-а за образовање, с јасно дефинисаном наменом тих средстава — посебно за зараде запослених. Министарство је подржало тај предлог.

Указано је и на измене Закона о финансирању вртића и негативан пример града Љубљане, где је локална самоуправа одлучила да централизује вртиће. Синдикат упозорава на негативне последице по права радника и квалитет рада. Иако министарство има разумевања, изостаје одлучност. Подршку радницима пружају и родитељи. У току је прикупљање потписа до 16. маја, а уколико се ситуација не реши, могућ је штрајк.

Србија:

Представнице Синдиката образовања Србије информисале су да је тај синдикат окупио четири репрезентативна синдиката ради побољшања материјалног положаја.

Организована су четири протеста и штрајк по моделу циркуларног штрајка као у Хрватској 2019. године.

Штрајк је окончан потписивањем Колективног уговора којим су унапређена права запослених, укључујући разликовање члан/нечлан. У децембру је дошло до покушаја злоупотребе синдиката у политичке сврхе, што је довело до затварања школа и факултета, притисака на чланство и удараца на сам синдикални покрет. Разлика између члана и нечлана је доведена у питање, и покренута је оцена уставности.

Предложени закључци Синдиката образовања Србије:

1. Регионално веће подржава резултате социјалног дијалога репрезентативних синдиката образовања у Србији и бенефите Колективног уговора за чланове.
2. Залаже се за услове који омогућавају наставак рада образовних установа и право деце и студената на квалитетно образовање.
3. Подржава активности синдиката у унапређењу социјалног дијалога и борби против недемократских тенденција.
4. Противи се злоупотреби образовних институција у политичке сврхе с циљем разбијања синдиката.

Сви закључци су једногласно усвојени.

Хрватска:

Представница Синдиката хрватских учитеља представила је активности синдикалних централе у вези са правом на разликовање члана и нечлана. Као потпредседница Економско-социјалног већа, актуализовала је то питање. Формирана је стручна радна група, а упућен је званичан захтев Влади.

Предложено је организовање округлог стола о тој теми, уз учешће правних стручњака који ће приказати европске и светске примере. Договорено је да се округли сто одржи у Хрватској крајем септембра. Предлог је једногласно подржан.

Такође је представљена тренутна ситуација у вези са синдикалним деловањем у Хрватској.

Предложени закључци:

1. Синдикално деловање мора бити искључиво у интересу чланова.
2. Примарни интерес је радно-правни статус запослених, који не сме бити подређен другим интересима.
3. Маргинализација тог интереса и занемаривање радника у систему образовања има дугорочне негативне последице по будућност синдикалног организовања.

Сви закључци су једногласно усвојени.

Ад 2) Слободна реч чланова Већа

Одржана је у Затону, уз присуство чланова Великог већа и запослених Синдиката хрватских учитеља.

Закључци треће седнице Регионалног већа синдиката образовања:

1. Подршка резултатима социјалног дијалога у Србији.
2. Залагање за наставак рада образовних институција и право на образовање и рад.
3. Подршка јачању институционалне подршке синдикалном деловању.
4. Противљење политичкој злоупотреби образовних установа.
5. Организовање округлог стола о теми разликовања чланова и нечланова.
6. Синдикално деловање мора остати усмерено на интерес чланства.
7. Радно-правни статус запослених је примарни интерес синдиката.
8. Игнорисање интереса чланова води ка слабењу синдиката — пример Хрватске.

Председница СОС
Валентина Илић